

Latvijas Nacionālās bibliotēkas pakalpojumi bibliotēku nozares speciālistiem

Kristīne Deksnē

Latvijas Nacionālā bibliotēka
Bibliotēku konsultatīvais centrs

- Kādi Latvijas Nacionālās bibliotēkas pakalpojumi tiek izmantoti? Kā tie tiek vērtēti?
- Kādus pakalpojumus vajadzētu īpaši izvērst? Vai vajadzētu ieviest kādu jaunu pakalpojumu?

- Kas ir pakalpojums – nav vienotas definīcijas
 - Pakalpojums ir dažāda veida palīdzības sniegšana fiziskām vai juridiskām personām par atlīdzību. Izšķir privātos un publiskos pakalpojumus. Publisko pakalpojumu sniedzēji ir valsts vai pašvaldību institūcijas. Tās savus pakalpojumus parasti sniedz par valsts vai pašvaldību budžeta līdzekļiem;
 - Var pieņemt, ka pakalpojums ir materiāli vai nemateriāli labumi, kurus no iestādes /institūcijas/ pakalpojuma sniedzēja saņem iedzīvotājs;
 - darbība, kas apmierina kādu vajadzību un kam var noteikt vērtību, to pērkot vai pārdodot tirgū;

„X reģiona bibliotekāri vairāk vai mazāk izmanto visus LNB piedāvātos pakalpojumus bibliotekāriem, bez tā nav iedomājama mūsu profesionālā darbība”;

- „Paldies visiem LNB speciālistiem par plašo pakalpojumu klāstu un profesionālo un koleģiālo sadarbību!”;
- „X bibliotēka izmanto gandrīz visus LNB pakalpojumus, jo tie ir pieejami un profesionāli”;
- “Pēdējos gados augusi piedāvāto pakalpojumu kvalitāte, semināru organizācijas un apmācību kvalitāte”;
- “Izmantotos pakalpojumus un to kvalitāti vērtējam kā ļoti labu, seminārus – izcili”;

Izmantotie pakalpojumi

- Elektroniskie katalogi un datubāzes;
- Digitālā bibliotēka;
- SBA, SSBA;
- LNB Mācību centra pakalpojumi;
- LNB izdevumi;
- Organizētie pasākumi;
- Konferenču, semināru un sanāksmju materiāli;
- Atbalsta pasākumi;
- Konsultatīvais un informatīvais atbalsts;
- Latvijas Bibliotēku portāls;
- Bibliotēku statistika (Latvijas Digitālā kultūras karte);
- Ceļojošās izstādes;
- Dokumentu elektroniskā piegāde;

- Katalogi un datubāzes tiek izmantotas gan informācijas iegūšanai, gan par pamatu lokālo datubāzu veidošanā;
- LNB datubāzes – noderīgas un viegli izmantojamas;
- Analītikas datubāze – „neatsverams palīgs bibliogrāfiem uzzīņu sniegšanā”;
- “Esam apmierināti, jo jaunieguvumu apraksti katalogā tiek atspoguļoti ļoti operatīvi!”;

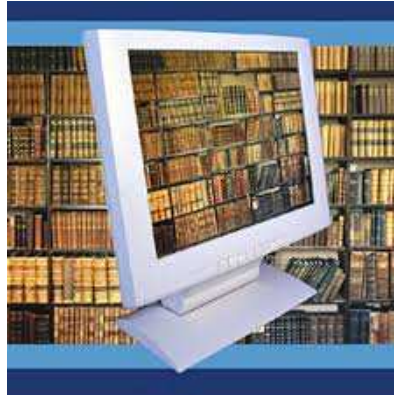

Ieteikumi

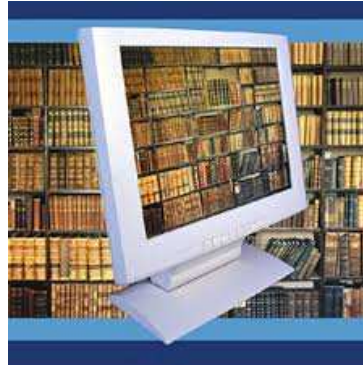
- „Vēlamies ātrākus, kvalitatīvākus ierakstus elektroniskajā katalogā”;
- Lielāku operativitāti atsevišķu izdevumu aprakstā analītikas datubāzē;
- “Vēlētos datubāzi par nemateriālā kultūras mantojuma kolekcijām”;

Iespējas realizēt

- Nacionālās daļas ierakstu veidošana EK notiek samērā operatīvi, (jāņem vērā, ka joprojām strādājam nepilnas darba dienas slodzi). Ierakstu izveidošanas operativitāti nosaka obligātā eksemplāra piegādes savlaicīgums. Ieraksti ir kvalitatīvi, bet publiskās bibliotēkas vēlas pilnīgākus ierakstus ar daudziem piekļuves punktiem. Šībrīža risinājums – meklēt ierakstus Monogrāfiju un turpinājumi izdevumu datubāzē, kur tie ir pilnīgi. Regulāri tiek harmonizēta ierakstu veidošana abās datubāzēs.
- Ierakstu operativitāti analītikas datubāzē ietekmē obligātā eksemplāra piegādes savlaicīgums un katalogizētāju darbs 0,75 slodzēs.
- Datubāzi par nemateriālā kultūras mantojuma kolekcijām veido Latvijas Nacionālais kultūras centrs, domājams, ka tā ar laiku būs pieejama arī tīmeklī, Kultūras kartē.

- Digitālās kolekcijas kā atbalsts novadpētniecības darbā;
- Liels materiālu skaits Digitālajā bibliotēkā;
- Digitālās bibliotēkas kolekcijas – unikālas kolekcijas;
- „Izmantojam arī Digitālās bibliotēkas kolekciju „Periodika”. Pirmajā brīdī pat rodas apbrīna, cik daudz šajā jomā izdarīts”;
- Zudusī Latvija;
- “Unikāla! Aizvien vēl paši bibliotēku darbinieki tur atklājam jaunas un jaunas iespējas! Ikvienas bibliotēkas speciālistu galvenais uzdevums- stāstīt par šīm kolekcijām apmeklētājiem, popularizēt tās un izmantot savā darbā!”
- Lndb blogs;

Ieteikumi

- „Uzlabot digitālo bibliotēku, lai būtu iespējams izprintēt materiālus”;
- “Nogurdinoša „Periodikā” izvēlēto publikāciju sagatavošana printēšanai”;
- „Mūsaprāt, vajadzētu vairāk popularizēt medijos digitālās bibliotēkas sagatavotās kolekcijas, lai par šo pakalpojumu uzzinātu arī tie cilvēki, kuri nav tieši saistīti ar bibliotēku”;
- Apmācība digitālās bibliotēkas izmantošanā;
- Vēlme izmantot pakalpojumu “digitalizācija pēc pieprasījuma”;
- Nepieciešams seminārs RGB datorspeciālistiem par digitalizācijas tehniskajām lietām;

Iespējas realizēt

- Izdruka no Periodikas - ir pieteikts izmaiņu pieprasījums izstrādātājam, droši gan nevar prognozēt kad tas tiks īstenots (šogad/nākamgad);
- Popularizēšana medijos – cik nu tas iespējams ar PR līdzekļiem tas tiek darīts, diemžēl reklāmai LNB nav līdzekļu; būsīm pateicīgi, ja reģionu bibliotēkas iespēju robežās popularizēs digitālās kolekcijas reģionālajos medijos;
- Apmācība digitālās bibliotēkas izmantošanā – ja aicina, labprāt braucam uz reģioniem runāt par digitālajiem resursiem un palīdzēt labāk saprast kā tos praktiski izmantot;
- Digitalizācija pēc pieprasījuma – rudenī varēs sākt izmantot uzlabotu pakalpojumu ar iespēju izdarīt pasūtījumu un veikt norēķinus tiešsaistē;
- Seminārs RGB – nepieciešams precīzāk izprast vajadzību, taču principā realizējams;

- “Nozīmīgs pakalpojums pagastu bibliotēkām, lai varētu apmierināt bibliotēkas lietotāju pieprasījumus pēc mācību literatūras un literatūras, kas nepieciešama pilnveidošanās un mūžizglītības procesiem”;
- Atzinīgi tiek novērtēti SBA darbinieki – profesionāli, pretimnākoši, atsaucīgi, operatīvi;
- Ērts izdevumu pasūtīšanas veids un precīza izpilde;
- Periodikas izsniegšana SBA kārtā;

Ieteikumi

- SBA kārtā izsniegt profesionālos izdevumus no Z lasītavas;
- Iespēja saņemt un izmantot SSBA kārtā saņemtos dokumentus arī citās bibliotēkās (ne tikai LNB);
- Samazināt SSBA cenu;
- Iebildumi par SSBA piegādes operativitāti un samaksu;

Iespējas realizēt

- SBA iespēju robežās izsniedz arī materiālus no nozaru un specializēto lasītavu fondiem, arī Z lasītavas, protams, ja tie nav ļoti bieži pieprasīti vai reti izdevumi;
- SSBA kārtā dokumentus var pasūtīt jebkura Latvijas bibliotēka. Ja dokumentu pasūta LNB, tad to varēs saņemt tikai šajā bibliotēkā, jo bibliotēka, kas dokumentu ir pasūtījusi, ir par to materiāli atbildīga;
- SSBA cenas nenosaka LNB, bet gan Latvijas Pasta pakalpojumu izcenojumi;
- SSBA piegādes operativitāte nav atkarīga no LNB, bet gan ārzemju bibliotēkām. Svarīgi ir no kuras valsts pienāk pasūtītais izdevums, cik ātri ārzemju bibliotēka nosūta to uz LNB, dažkārt pieprasītais izdevums ir aizņemts, tad nākas pieprasījumu sūtīt uz citu bibliotēku un līdz ar to piegādes laiks paildzinās u.c. faktori;

- Aktuālas kursu tēmas;
- Sevišķi nozīmīgi tiem darbiniekiem, kas uzsāk darbu – “LNB Mācību centrs ir neatsverams palīgs”;

Ieteikumi

- Samazināt cenas;
- Izbraukuma profesionālās pilnveides kursi;
- Attīstīt tālākizglītības iespējas e-vidē (tālmācību);
- Kā pasniedzējus iesaistīt publisko bibliotēku labākos darbiniekus-praktiķus;
- “Vairāk tīri praktiskas apmācības speciālistu grupām, piemēram, - izstāžu organizēšana, pasākumu organizēšana, komplektēšana u.c.”;
- Nelielu mācību kursu par valodas kultūru un pareizrakstību;
- Lekcija par verbālo un neverbālo saskarsmi;

Iespējas realizēt

- Cenas samazinātas netiks. Salīdzinot ar citu mācību centru cenām, tās ir ļoti draudzīgas;
- Izbraukuma kursu iespēja jau pastāv 3 gadus. Ar nosacījumiem var iepazīties Mācību centrā;
- E-mācību vide tiek attīstīta. Visizteiktāk to jutīs 240 stundu 4 moduļu programmas “Informācijas un bibliotēku zinību pamati” dalībnieki. 40 % no mācību laika notiks attālināti;
- Nepārtraukti tiek uzrunāti bibliotekāri praktiķi. Ne katrs grib un var mācīt citus. Salīdzinoši liela daļa Mācību centra lektori ir praktiķi;
- Tīri praktiskās mācības konkrētām grupām var organizēt arī reģionu galvenās bibliotēkas. Ne vienmēr tādēļ jādodas uz Rīgu. Arī mēs ņemsim vērā šo ierosinājumu;
- Lekcija par verbālo un neverbālo saskarsmi jau ir mūsu plānā. Laba ideja par valodas kultūru un pareizrakstību, vienīgi nav skaidrs, kādā līmenī pareizrakstība ir nepieciešama;

- “Interesants Bibliotēku konsultatīvā centra biļetens”;
- „Liela nozīme jaunas pieredzes iegūšanā ir LNB izdevumam „Bibliotēku Pasaule””;
- „Bibliotēkas darba plānošanu atvieglo LNB BKC sagatavotie uzziņu izdevumi „Kalendārs bibliotēkām””;
- Nozares standarti, vadlīnijas un metodiskie materiāli, īpaši Krājuma veidošanas vadlīnijas;
- “Uzzināt par jauniznākušajiem izdevumiem ļauj LNB Bibliogrāfijas institūta biļetens „Latvijas jaunākās grāmatas””;

Ieteikumi

- Atjaunot un turpināt izdevumu „Bibliotēku Pasaule” (vismaz elektroniskā veidā);
- Izveidot „bibliotekāra rokasgrāmatu”, kur būtu apkopoti visu bibliotekārā darba pamatprocesu apraksti;
- Vairāk bibliotekārā darba vadlīniju;
- Metodiskos materiālus papildināt ar labākās pieredzes apkopojumiem konkrētajā jomā;
- Izstrādāt metodiskos ieteikumus, piemēram: par vecāku iesaistīšanu lasīšanas veicināšanā, dažādu vecuma grupu bērnu bibliotekāro apkalpošanu, darbu ar aktīviem bērniem (kā „aizvilināt” no datorspēlēm), par digitalizēto novadpētniecības materiālu apstrādi, glabāšanu un pieejamības principiem, par bibliotēkmācību stundu organizēšanu u.c.;
- Trūkst profesionālās literatūras mācību izdevumu latviešu valodā (nozares vecākā un vidējā gadagājuma speciālistiem, kas nepārvalda svešvalodu);

Iespējas realizēt

- Šobrīd izdevumu “Bibliotēku Pasaule” nav plānots atjaunot. Platforma profesionālās informācijas apmaiņai ir Latvijas Bibliotēku portāls, kā arī nozares zinātniskās publikācijas un pētījumi tiek publicēti “LNB Zinātniskajos Rakstos”;
- Viens universāls materiāls nav plānots, atsevišķi izdevumi konkrētiem darba procesiem;
- Metodisko materiālu izstrāde pamazām notiek. BKC savas kapacitātes ietvaros katru gadu sagatavo 1 metodisko materiālu (Krājuma veidošanas vadlīnijas, Vadlīnijas bibliotēku darba plānošanai); BI šogad izdevis UDK rokasgrāmatu;
- Katrās vadlīnijās tiek iekļauti labās prakses piemēri, bet ne visas bibliotēkas ir gatavas dalīties ar savu pieredzi. Paldies Rīgas Centrālajai bibliotēkai!
- Piekrītam. – naudas, kapacitātes jautājums. Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes literatūras lasītavā ir viss, kas publicēts latviešu valodā. Mācību literatūra vairāk ir mācību iestāžu pārziņā (LU SZF Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa);

- Saturiski vērtīgas metodiķu sanāksmes;
- Bērnu literatūras centra organizētās konferences un semināri;
- BKC organizētais seminārs Latvijas bibliotēku novadpētniekiem (2012);
- Pieredzes apmaiņas braucieni;
- “Pozitīvi vērtējami semināri atsevišķām nozares speciālistu grupām (metodiķi, komplektētāji, speciālisti darbā ar bērniem)”;

Ieteikumi

- Seminārs bibliotēku tīmekļa vietņu satura veidotājiem;
- „Metodiķu pieredzes apmaiņas braucieni pa kāda reģiona bibliotēkām, piemēram, Latgales bibliotēkām, vai arī Lietuvas un Igaunijas bibliotēkām”;
- „Gada aktuālo, profesionālo notikumu kalendārs nākamajam gadam, kas atvieglotu RGB darba plānošanu un līdzdalību dažādos pasākumos”;
- Katru gadu rīkot Latvijas publisko bibliotēku novadpētniecības speciālistu seminārus;
- Vairāk praktiskus seminārus, kas risina daudzveidīgus bibliotekārā darba jautājumus;
- 1-2 reizes gadā varētu notikt literatūras speciālista vadīta oriģinālliteratūras analīze;

Iespējas realizēt

- Paldies par priekšlikumu, domāsim;
- Metodiķu semināri: 2012.g. Līvānos, šogad RCB bibliotēku dienestā – iepazīšanās ar metodisko darbu. Šo tradīciju turpināsim;
- Notikumu kalendāram nav iespējams noteikt precīzus datumus – pasākumi varētu tikt plānoti mēnešu robežās;
- Novadpētniecības konferences turpmāk būs katru gadu (šogad “Lokālās kultūras vērtības nacionālās identitātes stiprināšanai”, 25.-26.septembris);
- Semināru tematika: vienmēr pirms semināriem tiek aptaujāta mērķauditorija un nozares speciālisti tiek aicināti izteikt ierosinājumus par tēmām, kas iekļaujamas seminārā;
- Tēma par oriģinālliteratūru tiks iekļauta krājuma speciālistu seminārā;

- Pieejami tīmeklī ikvienam interesentam jebkurā laikā;
- Atgādinājumi e-pastā par jaunu materiālu publicēšanu;
- Plaši izmantoti reģiona bibliotēku darbinieku semināros;

- Programma „Publisko bibliotēku kapacitātes stiprināšana grāmatu un citu izdevumu iegādē nacionālās identitātes un sabiedrības veicināšanai” – būtisks krājuma papildinājums;
- Dāvinājumu centralizēta sadale;
- Bērnu un jauniešu žūrija;
- Brīvpieejas apmaiņas fonds;

Ieteikumi

- “Brīvpieejas apmaiņas fondā pieejamo grāmatu kataloga/vienkāršota saraksta pieejamība internetā”;
- “LNB nevajadzētu pieņemt visu [dāvinājumus], ko katrs izdevējs piedāvā”;
- “Turpināt informēt RGB par nozīmīgākajiem dāvinājumiem – kas un ko dāvinājis (kā tas bija pēdējā BKC informatīvajā biļetenā)”

Iespējas realizēt

- Tā kā Brīvpieejas apmaiņas krājums ir mainīgs, izsniegtās grāmatas tiek tikai saskaitītas. Tuvākajā laikā saraksts nebūs. Vajadzības gadījumā var rakstīt uz e-pastu ilze.klavina@lnb.lv par interesējošā izdevuma esamību krājumā;
- LNB visus dāvinājumus, ko piedāvā dāvinātāji, nepieņem. Protams, varētu būt runa par īslaicīgas nozīmes dāvinājumiem (Latvijas Leļļu teātra programmas, dažādu pasākumu un notikumu reklāmas materiāli u.c.). Sajā gadījumā materiālu aktualitāte ir atkarīga no tā, kad atbrauc izņemt. Strīdīgo izdevumu pieņemšanai ir izveidota ekspertu komisija, kurai tiek nosūtīti izdevumi izvērtēšanai;
- Ņemsim vērā ieteikumu un turpmāk centīsimies regulāri, reizi nedēļā vai divās (atkarībā no atvestajiem dāvinājumiem) informēt bibliotēkas, kādi dāvinājumi ir ienākuši. Informēsim arī, kas ir katra dāvinājuma dāvinātājs. Ja ir kādas neskaidrības vai jautājumi saistībā ar dāvinājumiem, rakstiet: solvita.ozola@lnb.lv;

„konsultatīvais un cilvēciskais atbalsts”

- Metodiska palīdzība un informatīvs atbalsts;
- Bērnu literatūras centra sūtītā informācija;
- BKC sūtītā informācija par jaunākajām izdotajām grāmatām;
- Z lasītavas jaunieguvumu saraksti;
- Konsultācijas par dažādiem darba jautājumiem;
- LNB speciālisti kā referenti reģionālajos bibliotēku darbinieku / profesionālās pilnveides semināros;

- Īpaši svarīgs resurss bibliotēkām, kurām nav savu tīmekļa vietņu;
- Profesionālās informācijas ieguves vietne;
- Stimulē bibliotēku profilu statistika;
- “Aizvien aktīvāk bibliotēku darbinieki izmanto portālu, jo tajā atrodama aktuāla bibliotēku nozares un ar to saistīto nozaru informācija, kas noder katras bibliotēkas speciālistam gan sekojot līdzi kas notiek citās Latvijas bibliotēkās, gan uzzinot aktualitātes profesionālajā jomā.”;

Ieteikumi

- Bibliotēku profilos publicētās un Portāla pirmajai lapai iesniegtās informācijas publicēšanas mehānisms;
- Visiem kopā jāreklamē;
- “Pašreiz portāls vairāk ir saistošs nozares speciālistiem, bet ne cilvēkiem, bibliotēku lietotājiem (padarīt portālu krāsaināku un atraktīvāku lietotājam)”;

Iespējas realizēt

- Ziņām mehānisms ir vienkāršs un problēmas nekad nav bijušas. “Visu notikumu” sadaļa ir “nobrukusi” un šobrīd Portāla pirmajai lapai ieteiktos notikumus nav iespējams redzēt (līdz ar to nav jēgas ieteikt). Galerijas var ieteikt un tās tiks publicētas, ja par to informēs atsūtot ziņu uz portals@lnb.lv;
- Latvijas Bibliotēku portālam ir profils Twitterī, Slideshare, kā arī informācija tiek izplatīta Facebook Latvijas bibliotekāru grupā. Visiem kopā jāreklamē;
- Dizainiski Portālā šobrīd neko nevar mainīt (par tehnisko uzturēšanu un attīstību atbild KISC). Saturiski - specifiskie nozares notikumi tiek publicēti nozares informācijas lapā, publiskie – Portāla pirmajā lapā;

Ērts statistikas datu iesniegšanas rīks

Ieteikumi

- iespēja pašām bibliotēkām izgūt apkopojumu par konkrētu pilsētu/novadu;
- iespēja atsevišķi attēlot virtuālos un fiziskos apmeklējumus;
- Izvērstāks statistikas apkopojums + analīze;
- Iekļaut rādītāju par bibliotēkas organizēto pasākumu apmeklējumu skaitu;
- Uzlabot piekļuves datu piešķiršanas mehānismu;
- Izstrādāt vienādus kritērijus bibliotēku darba uzskaitē, novērtēšanā;

Iespējas realizēt

- Rudenī plānota sanāksme par statistikas uzskaites jautājumiem, kurā tiks apspriesti iesūtītie ieteikumi!

- Laba sadarbība ar LNB Izstāžu nodaļu;
- „Bieži saņemta atzinība par labajām izstādēm bibliotēkas skatlogos, ko sagatavojuši LNB speciālisti”;
- Interesantas un labi sagatavotas;
- Piedāvājums ir interesants;

Ieteikumi

- Garas rindas;
- Plašāku un daudzveidīgāku ceļojošo izstāžu klāstu;

Iespējas realizēt

- LNB izstāžu nodaļa ir gatava veidot ceļojošās izstādes kopā ar sadarbības partneriem. Kļūstiet par mūsu sadarbības partneriem!
- LNB plašāku un daudzveidīgāku izstāžu piedāvājumu ir gatava realizēt, uz klausot idejas un ieteikumus;
- LNB ir viena, bet reģionālo bibliotēku ir daudz, tāpēc nav iespējams nodrošināt strauju izstāžu apriti. Prakse ir tāda, ka izstāde tiek izstādīta vienu mēnesi. Tas mūsaprāt ir optimālais termiņš. Tāpēc nav komentāru par garajām rindām. Šobrīd tiešām uz dažām izstādēm ir iespēja pieteikties tikai uz 2014.gadu;

Ieteikumi

- Vairāk popularizēt;
- Piemērot mazāku samaksu bibliotēku darbiniekiem (varbūt iespēja sniegt pakalpojumu bez maksas!?!);
- Vēlētos, lai samaksu par šo pakalpojumu varētu veikt katrs pasūtītājs individuāli;

Iespējas realizēt

- Rudenī darbu uzsāks jauns LNB portāls – Digitalizācija uz pieprasījumu, kurā iekļausies arī DEP pakalpojums, līdz ar to reklamējot portālu, tiks popularizēts arī šis pakalpojums;
- Jau pašreiz ļoti liels skaits izdevumu, īpaši periodisko izdevumu, ir pieejami Digitālajā bibliotēkā. Līdz ar to tie ir pieejami bez maksas;
- Pasūtīt un veikt samaksu par DEP pakalpojumu var jebkurš LNB lietotājs jau no pakalpojuma ieviešanas brīža;

- Kopumā LNB pakalpojumi tiek vērtēti pozitīvi;
- Pakalpojuma izpratne;
- Ja Jūsu ieteikums nav iekļauts prezentācijā, lūdzu precizējiet to;
- Savus ieteikumus var sūtīt visu gadu!

Paldies par sadarbību!

Jūsu Latvijas Nacionālā bibliotēka